

A scenic view of a forested landscape with a lake and mountains in the background. The foreground is filled with dense green trees, and a winding river or lake flows through the middle ground. In the distance, rolling hills and mountains are visible under a cloudy sky.

Kaivoslaki — nyt! —

Talousvaliokunta

6.11.2019

**KAIVOSLAINSÄÄDÄNNÖN
MUUTOSTARPEIDEN
AJANKOHTAISUUS**

Talousvaliokunta 6.11.2019

Jukka Leppänen, Pro Heinävesi pj

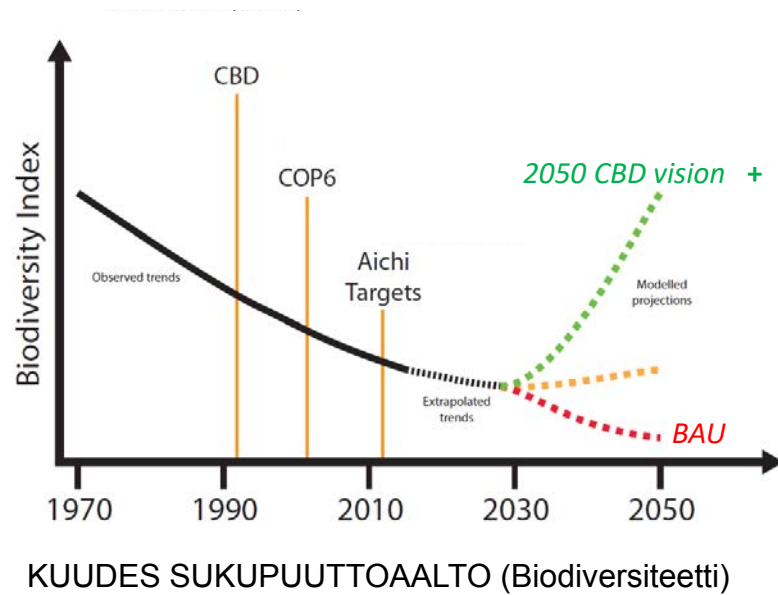
Kansalaisaloite Kaivoslaki Nyt valmistelija

KAIVOSLAKI NYT

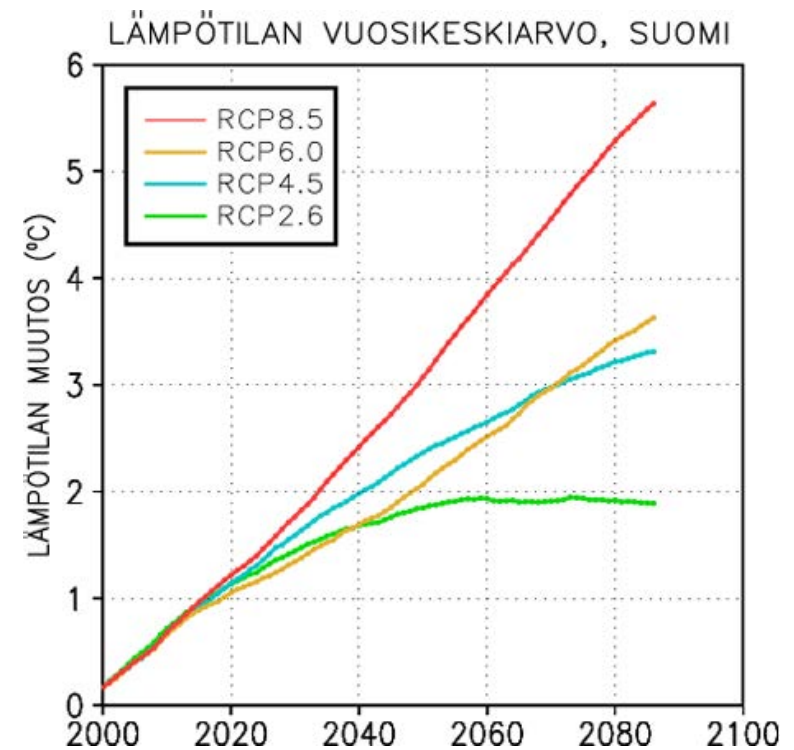
- Kaivosmineraalit tulisi olla valtion ja kansan omaisuutta. Olennaista on millä ehdoilla ja missä menettelyssä kaivosyhtiö voi saada oikeuden mineraalien hyödyntämiseen.
- Ympäristönsuojelulain ja kaivoslain suhteen kirkastaminen.
- Sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaivoslainsäädäntö: elinkeinojen tasavertaisuus, ekosysteemien hyvinvointi sekä ihmisten ja kuntien oikeudet.

Lakialoite on suurelta osin linjassa OTT Vihervuoren selvityksen sekä hallitusohjelman kirjausten kanssa. Lakialoite kuitenkin täydentää merkittävällä tavalla kaivoslainsäädännön uudistamista.

BIODIVERSITEETIN KATO JA ILMASTON LÄMPENEMINEN

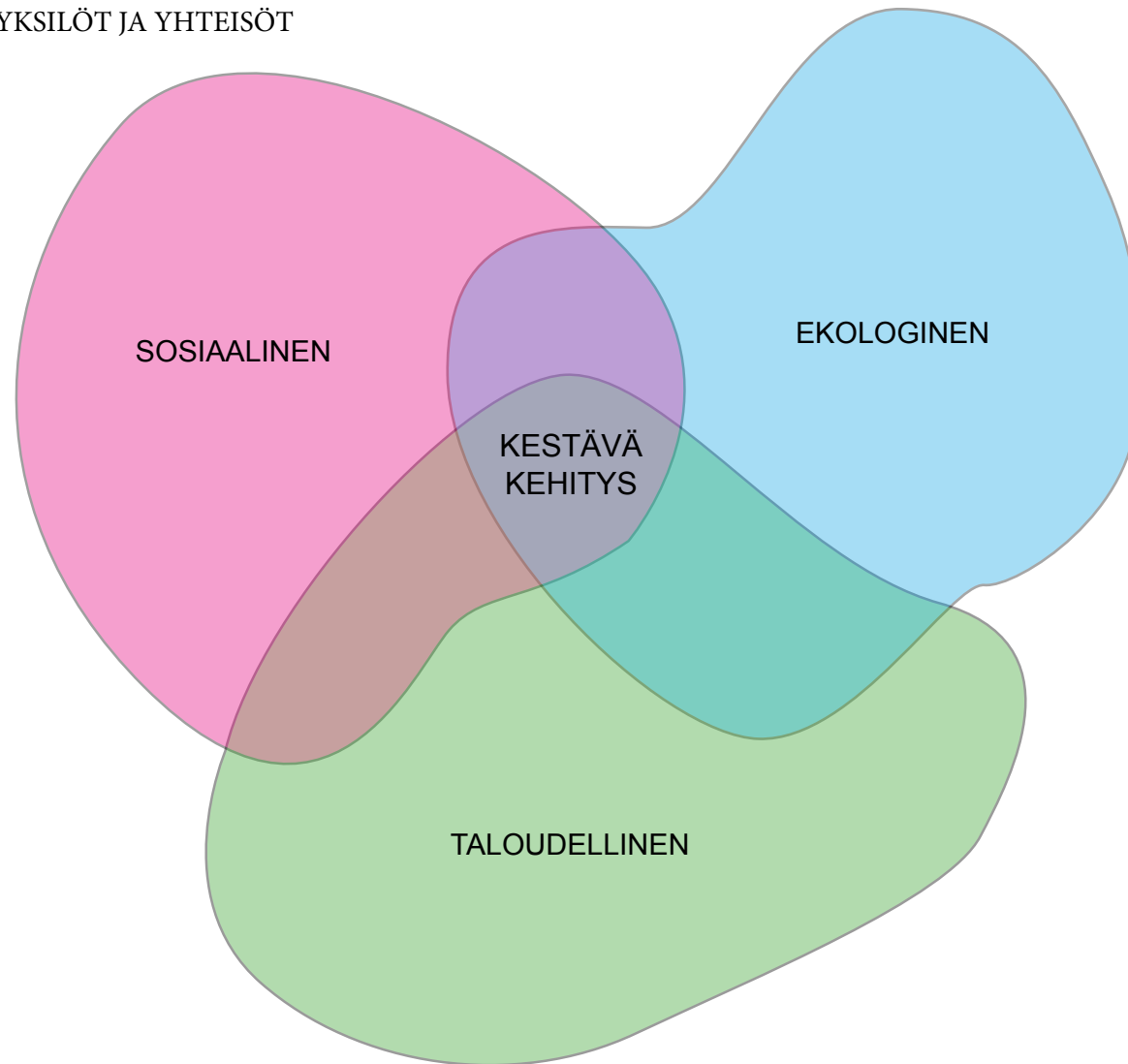
From: Mace, G. M et al. Aiming Higher to bend the curve of biodiversity loss. Nature Sustainability 1: 448-451

www.ilmastoopas.fi

- OIKEUDENMUKAISUUS
- YKSILÖT JA YHTEISÖT

- LUONNONVARAT
- BIODIVERSITEETTI

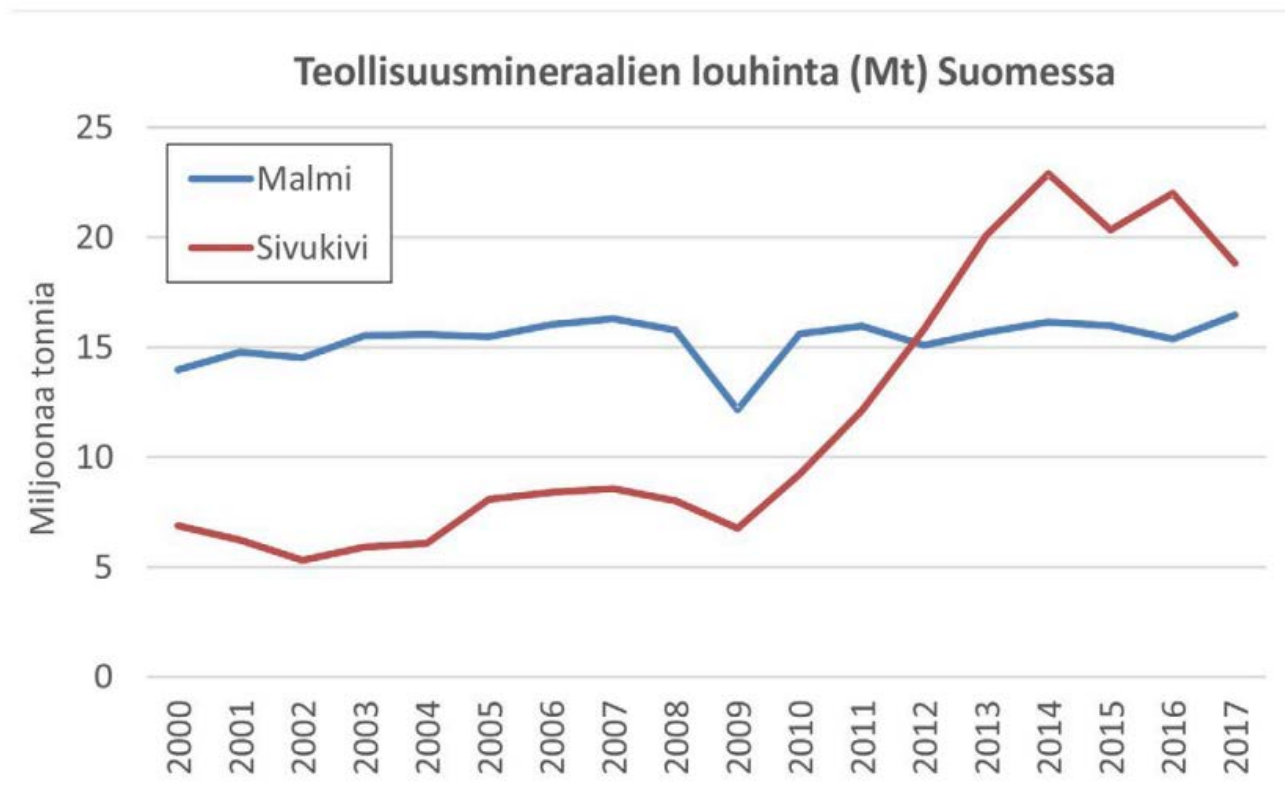
- KIERTOTALOUS
- GLOBAALIT SIJOITUKSET

KAIVOSLAIN JA KAIVANNAISTOIMINNAN VAIKUTUKSET

- Kaivoslain huono soveltuvuus muihin lakeihin
- Ongelmat paikallisyhteisöjen, viranomaisten ja kaivosyhtiöiden välillä
 - Kansan moraali ja oikeustaju
 - Yhteiskunnalliset arvot
 - Luonto- ja ympäristö
 - Omaisuuden suoja
 - Paikalliset asukkaat
 - Muut elinkeinot

LOUHITUN SIVUKIVEN MÄÄRÄ LISÄÄNTYY -> KANNATTAVUUS HEIKKENEE -> LUONTO KUORMITTUU

Kuva 10: Teollisuusmineraalimalmien ja niiden sivukivien louhinta vuosina 2000–2017. Malminlouhinnan määrä on pysynyt varsin tasaisena, mutta sivukivien louhinta kasvoi voimakkaasti vuosina 2010–2014. Lähde: 2000–2010 TEM, 2011–2017 Tukes.

SÄRKINIEMEN KAIVOS

LEPPÄVIRTA
2018

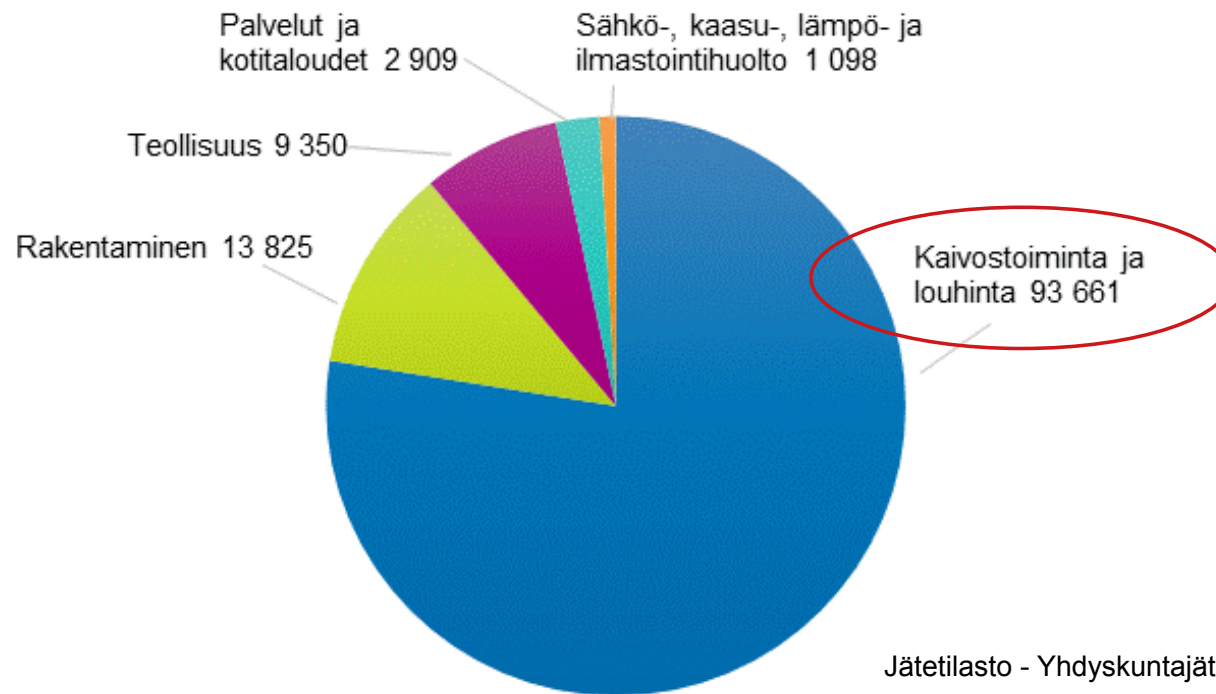
MITTAUSTEN PERUSTEELLA VOIDAAN TODETAA SULFIDIHAPETTUMISEN JATKUVAN LOUHOKSESSA VESIPEITOSTA JA JÄTEALUEELLA MOREENIPEITOSTA HUOLIMATTA, JA KAIVOSALUEELTA PURKAUTUU YMPÄRISTÖÖN HAPPAMIA, METALLIPITOISIA VALUMAVESIÄ.

VESIPUITEDIREKTIIVI

Vesipuitedirektiivin noudattaminen ja kaivoslainsäädännön yhteensovittaminen sen kanssa: Pohja- eikä pintavesiä ei saa pilata eikä niiden kemiallista tai ekologista tilaa saa heikentää.

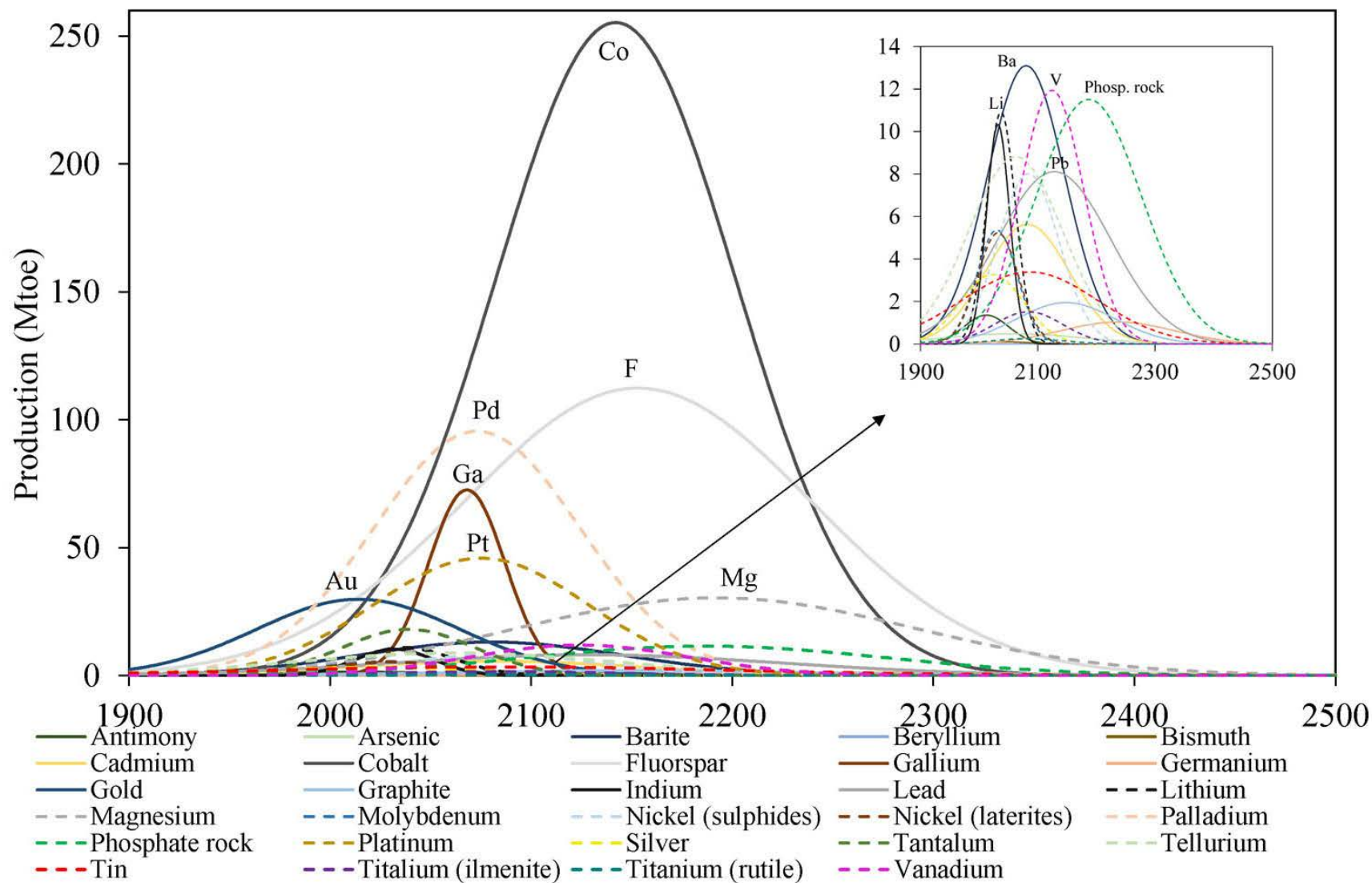
KAIVANNAISJÄTEASETUKSEN MUKAAN VESIHAITTOJA EI SAA TULLA PITKÄNKÄÄN AJAN KULUESSA.

- Suomessa kaivostoiminta ja louhinta tuottaa 75 % jätteistä...

- ...mutta kaivosala työllistää henkilöstöä vain n. 4500 (TEM 2018)

MAAILMAN MINERAALITUOTANTO JA VARANTOJEN EHTYMINEN

(Calvo, G., Valero, A., Valero, A.. 2017)

**LIIKENTEN JA YHTEISKUNNAN SÄHKÖISTYMINEN TULISI
TOTEUTTA KESTÄVÄLLÄ LUONNONVAROJEN KÄYTÖLLÄ**

ESIMERKKEJÄ VASTUUTTOMASTA KAIVOSTOIMINNASTA

Särkiniemen kaivos Leppävirralla

- Toimi 2007-2008, lopullisesti konkurssiin 2016
- Rikosilmoitus ympäristön turmelemisesta - vastuuhenkilöitä ei löytynyt
- Tilanne nyt: happamat ja raskasmetalleja sisältävät jätevedet valuvat luontoon
- ELY-keskuksen teettämä kustannusarvio jälkitöistä n. 1 M€

Hituran kaivos Nivalassa

- Konkurssiin 2015
- Myönnetty n. 21 M€ valtion varoja ympäristövahinkojen korjaamiseen

Sotkamo Silver

- Aloitti toiminnan tänä vuonna
- Ympäristövahinko toukokuussa, ilmoitus Kainuun ELY:lle vasta 19.6
- ELY-keskuksen huomautus Sotkamo Silverille
- 4.9.2019 SS:n ilmoitus kolmesta poikkeamasta koskien ympäristölupamääräyksiä
Mm. Kaivokselta johdettavien vesien typpikuormitus
- ELY-keskus kehottaa yhtiötä saattamaan toiminnan ympäristöluvan mukaiseksi

Talousvaliokunnan julkinen kuuleminen
kansalaisaloitteesta Kaivoslaki Nyt – Lakialoite
kaivoslain muuttamiseksi
6.11.2019

Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja
maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.

Raimo Roininen

Hallituksen ohjelma - Parannetaan kaivosten ympäristönsuojelua

Keinot

- Kaivoslainsäädäntö uudistetaan. Uudistuksen lähtökohtana on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä *paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen.*
- ***Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.***

Miksi muutos, kun ne piti korjattavan uudessa kaivoslaissa?

HE 273/2009 vp

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kaivoslaki. Esityksen keskeisenä tavoitteena on kaivostoiminnan ja malminetsinnän edellytysten turvaaminen yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Tavoitteena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet, **varmistaa oikeusturvan toteutuminen sekä ottaa huomioon kansalaisvaikuttamista ja osallistumista koskevat vaatimukset. Valitusoikeus lupapäätöksistä olisi nykyistä useammalla taholla.**

Kaivoslaki 621/2011

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää kaivostoimintaa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. **Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon:**

- 1) kaivostoiminnan harjoittamisen edellytykset;
- 2) **kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusasema;**
- 3) toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävä käyttö.

Lain tarkoituksena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet sekä **yksilön mahdollisuudet vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.**

Ongelmat tunnistettiin lakia säädettäessä!

HE 273/2009 vp

Kaivoshankkeiden osalta on tunnistettavissa useita eri lakeihin perustuvia lupa- ja hallintomenettelyjä ja niiden osittaista päällekkäisyyttä, ***mikä aiheuttaa hankaluuksia erityisesti haitankärsijöille ja alueen asukkaille*** mutta myös kaivostoiminnan harjoittajille.

Menettelyjen päällekkäisyyksien purkaminen edellyttäisi kuitenkin niin merkittäviä muutoksia ja niin useaan lakiin, ettei sitä ole mahdollista toteuttaa ilman yleistä hallintomenettelyjen kehittämISRatkaisua.

Ne ovat realisoituneet ja ne vaativat korjaamista!

Ei ole oikea aika uusia, koska lain soveltamisesta ei ole riittävästi kokemuksia?

- Viime hallituskaudella vietiin läpi kaksi lain muutosta joissa perusteluna palaute kokemuksista
 - Kaivoslaki 307/2017 - 123 § Kaivosturvallisuuslupahakemusta koskevat menettelyt
 - Kaivosturvallisuuslupahakemuksen kuulutusvelvoite poistettu
 - Kaivoslaki 578/2019 - kaivoslain 32 ja 34 §:n muuttamisesta
 - Natura 2000 -arviointi ja YVA -selostus hakemusten jättämisen jälkeen

Molemmista lisää hankaluuksia asianosaisille ja haitankärsijöille!

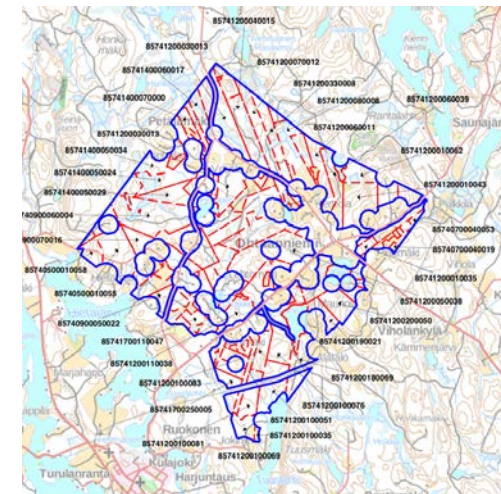
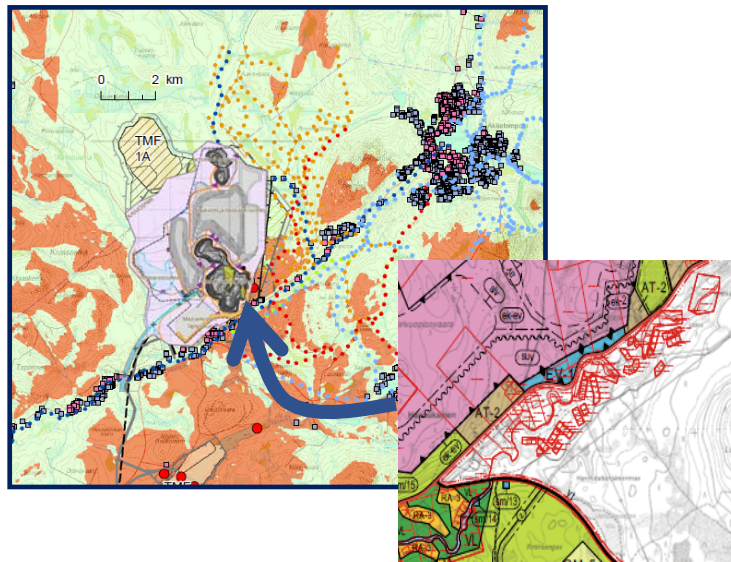
- Kaivosviranomainen on tehnyt yli 2000 lupapäätöstä uuden kaivoslain aikana (Vihervuori)
 - Viranomainen ei kuitenkaan nähnyt ongelmia vedoten siihen, että valituksia on alle 1 %?
 - Ehkä tärkeämpää on todeta, että lähes 30 % KHO:n päätöksistä on ollut palauttaa asia uudelleen käsittelyyn Tukesiin.

Kaivosalan keskeinen viesti on, että luvitus kestää liian kauan on liian aikaa vievä...

- Kolikolla on myös käännteinen puoli
- Kaivoslaki itsessään antaa toimenharjoittajalle vähintään 27 vuotta aikaa pitää kaivoshanketta vireillä...?
 - Varaus 2 v
 - Malminetsintälupa 15 v
 - Kaivoslupa 10 v
- Onko kohtuullista, että maanomistaja, lähialueen asukkaat ja mahdollisesti alueen taloudellinen toiminta joutuu sietämään kaivosuhan vaikutukset jopa sukupolven ajan?

Kaksi esimerkkiä kun kaivos on asutulla alueella

- Hannukaisen rautakaivos Ylläksellä - kaivoslupa
- Kuparikaivos Tuusniemi - malminetsintälupahakemus

Mikä ongelma??!!

Ymmärrät sen vasta kun itse olet sen keskiössä!

- Ylläksen hankkeen konkreettiset vaikutukset → odottelu ja aikaa vievä kallis/raskas prosessi asianosaisille ja vahingonkärsijöille
 - FAKTA: Yksityisen edun loukkaus alueella on jo konkretisoitunut.
 - Alueen vapaa-ajan kiinteistöt markkinoiden ulkopuolella joka vaikuttaa meille kaikille kuuluviin arkisiin asioihin – työttömyys, avioero, kuolema ja muu syy mahdolliseen realisointitarpeeseen
 - Alueen matkailuinvestoinnit odottavalla kannalla
 - Voidaan kai todeta, että myös yleinen etu on jo nyt kärsinyt, koska työpaikat ilman kaivosuhkaa eivät ole toteutuneet

Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta

Hoidetaan pois ne hankaluudet, jotka tunnistettiin jo lain säätövaiheessa ja korjataan tehdyt lakimuutokset viime hallituskaudelta

HE 273/2009 vp

Kaivoshankkeiden osalta on tunnistettavissa useita eri lakeihin perustuvia lupa- ja hallintomenettelyjä ja niiden osittaista päällekkäisyyttä, ***mikä aiheuttaa hankaluuksia erityisesti haitankärsijöille ja alueen asukkaille*** mutta myös kaivostoiminnan harjoittajille.

Menettelyjen päällekkäisyyksien purkaminen edellyttäisi kuitenkin niin merkittäviä muutoksia ja niin useaan lakiin, ettei sitä ole mahdollista toteuttaa ilman yleistä hallintomenettelyjen kehittämistratkaisua.

Muita erityisesti mainittavia parannus

- Panostus ennakoivalviointaan. Nyt siirretään ongelmat lupamääräyksiin jälkivalvontaan
- Lakien päällekkäisyydet selkeytettynä. Nyt kaivosviranomaienn ”ulkoistaa” herkästi omat päätöksensä muihin viranomaisiin
- YVA-selostua yhteysviranomaisen lausuntona mukana hakemuksen liitteenä. Pätee myös taloudellisiin laskelmiin (DFS) ja erinäisiin koetuloksiin.
- Lupaviranomaisen vastuu hallintolain mukaiseksi. Nyt mennään toiminnanharjoittajan selvilläölovelvoitteen taakse. Vaatimus ulkopuolisen asiantuntijan lausunnon hankintaan hankevetäjän kustannuksella

Lopuksi

Julkisen vallan tulee ottaa perusoikeudet huomioon kaikessa toiminnassaan.

- Tämä aiheuttaa julkiselle vallalle passiivisuusvelvoitteen, eli velvoitteen olla puuttumatta yksityishenkilön omaisuuteen tai sen käyttöön.
- Lisäksi se aiheuttaa myös aktiivisuusvelvoitteen, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava ja suojattava yksityishenkilöiden omaisuutta myös muiden yksityishenkilöiden loukkauksia vastaan.

Lait tulee säätää niin, että tämä myös totetutuu

**ERÄISTÄ
KAIVOSLAINSÄÄDÄNNÖN
MUUTOSTARPEISTA**

**Talousvaliokunta 6.11.2019
Aleksi Kraama, tekniikan kand., KuM
Kansalaisaloite Kaivoslaki Nyt valmistelija**

OIKEUS- JA TUTKIMUSAPU YMPÄRISTÖASIOISSA KANSALAISILLE

- Kansainvälisiä kaivostoiminnanharjoittajia auttaa GTK ja TUKES. Julkisia varoja pitäisi kohdistaa myös kriittiseen kansalaisyhteiskunnan toimintaan
- Yhteisen ympäristön vaikutusselvitysten arvioimiseen tarvittava tieto (kattavat kemialliset koostumustiedot) ei voi olla liikesalaisuus
- Kustannukset tällaisen oikeus- ja tutkimusapu -järjestelmän perustamiseen ja ylläpitämiseen tulisi periä toiminnanharjoittajilta
- Århusin sopimus: ympäristönsuojelun kannalta relevantit tiedot päästöistä on julkistettava. Kansalaisille pitäisi tarjota myös resursseja tietojen asiantuntemukseen.

KAIVOSLUVAN JA YMPÄRISTÖLUVAN SUHDE

- Kaivosluvan ja ympäristöluvan integroimisella voisi saavuttaa paremman kokonaisarvion luvituksessa, mutta olisi turvattava muutokset ja tarkistukset lupiin myös toiminnan aikana ja lupien siirtyessä toiselle toimijalle
- Ympäristönsuojelumääräykset tulisi pääsääntöisesti olla ympäristöluvassa ja vain sellaisia lupamääräyksiä tulisi ottaa kaivoslupaan, joita ei voida antaa ympäristöluvassa (OTT Jukka Similä).
- Mahdollisen lupaprosessien integroimisen edellytyksenä tulisi olla hyöty/haitta selvitys (intressivertailu) ja se olisi täten kestävä kehityksen mukainen (sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen) ja luonteeltaan määräaikainen

KUNNAN JA KUNTALAISTEN ROOLI KAIVOSTOIMINNASSA

- Lakiehdotuksessa jo malminetsintä vaatisi maanomistajien ja kunnan hyväksynnän (7-9 §). On tärkeää, että kunnan roolia vahvistetaan ja selkeytetään kaivoslainsäädännössä. Kunnalla tulisi olla mahdollisuus oikeusvaikuttaisesti myös kieltää kaivostoiminta alueellaan.
- Kunnan itsemääräämisoikeus kaivannaistoiminnan osalta on laadittava viisaudella, että voidaan laajalla osallistumisprosessilla taata kuntalaisten ja vaikutuspiirissä olevien asianomaisten ja muiden kuntien vaikuttamismahdollisuus kaivannaistoiminnan osalta.
- Kuinka voidaan varmistaa, että kunnassa on tarvittavaa osaamista arvioida hankkeen kaikkia vaikutuksia?

LUPIEN MUUTOKSET / SIIRTÄMINEN / MYYMINEN

- Kaivoslupaa käytetään nykyisin varallisuutena – sitä voidaan myydä ja ostaa, sekä käyttää panttina. Tämä voi olla ongelma lupaprosessien integroimisessa.
- Toiminnanharjoittajan vaihtuessa olisi olennaista tehdä ehdollinen määräaikaistarkastus lupaprosessien mukaisesti
- Päivitetty intressivertailu, vakuuksien tarkistus riittävälle tasolle ja uuden toiminnanharjoittajan luotettavuus teknisesti ja taloudellisesti
- Tämä myös tärkeä ennakoiva ekologinen ja elinkeinollinen sääntelyelementti investointisuojaopimusten edellyttämää päätöksenteon syrjimättömyyttä ajatellen
- Myös toiminnan-aikaiset tarkastukset ja muutokset lupiin, sekä osittaisen sulkemisen mahdollisuus olisi tärkeää saada mukaan kaivoslakiin

HYÖTYJEN JA HAITTOJEN SELVITTÄMINEN

- Kaivosmineraalien hyödyntämislupia tulisi myöntää vain riittävään yhteiskunnalliseen kokonaisharkintaan perustuen. Lupa tulisi myöntää, jos haetusta toiminnasta osoitetaan olevan perustellusti enemmän hyötyä kuin haittaa – huomioiden vaikutukset ympäristölle, ihmisille ja elinkeinotoiminnalle sekä yhteiskunnalle.
- Yleisen ja yksityisen edun ja haitan intressivertailu
- Ekosysteemiresurssien intressivertailu (puhdas luonto ja luonnon monimuotoisuus / kaivannaistoiminnan vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä)
- Esim. samaan tapaan kuin vesilain intressivertailu
- Kaivostoiminta ja malminetsintä luonnonsuojelualueilla ja niiden vaikutusalueella tulisi lopettaa

VALTAUS JA VARAUSKÄYTÄNTÖ

- Esim. Australialainen Latitude 66 Cobalt oy on varannut tai ostanut viime aikoina Suomen kobolttiesiintymät
- Minimikustannuksilla 17 vuotta, vuoteen 2036 asti. Varaukset on tehty ennen kuin kaivoslainsäädäntöä ehdittiin muuttaa
- Tällainen on ns. pörssimalmio. Varaukset nostavat yhtiön taseiden arvoa kehitettävänä ”assetteina”
- Käytäntö luo alueellisesti taloudellista epävarmuutta ja kohtelee epätasa-arvoisesti muita elinkeinoja
- Valtaus- ja varauskäytännöstä tulisi nykyisellään luopua ja tilalle tulisi kehittää uuden kaivoslain mukainen käytäntö

RIIPPUMATON VALVONTA JA KORVAUKSET

- Kaivostoiminnan lukuisat ympäristöongelmat, poikkeustilanteet ja laiminlyönnit sekä selvitykset ja raportit kertovat Suomen kaivannaistoiminnan valvonnan merkittävistä puutteista
- Valvonta, tarkastukset ja mittaukset ympäristössä onkin suoritettava toiminnanharjoittajan intresseistä riippumattomana
- Mikäli puutteita, laiminlyöntejä tai virheitä ei aleta välittömästi korjaamaan olisi oltava oikeusvaikutteinen mahdollisuus jäädyttää tai peruuttaa lupa
- Valvontaan on saatava toiminnanharjoittajilta verotuksella tai rojalteilla merkittävästi enemmän varoja. Valtion uusiutumattomien luonnonvarojen hyödyntäminen onkin toimintaa, jonka valvomisen resurssit tulisi ohjata suoraan kyseisestä liiketoiminnasta (ei valtion budjetista).

VERTAILUTAULUKOT

- **Kaivoslaki Nyt**
- **TEM 44/2019 (OTT Pekka Vihervuoren selvitys)**
- **Hallitusohjelma**

1	MINERAALIT VALTION OMAISUUTTA	UUSI VALVONTA JA LUPAVIRANOMAINEN	LUPAPROSESSIEN YHDISTÄMINEN (Kaivos-, ympäristö-, vesi- ym. luvat)	LUONTO
KAIVOSLAKI NYT	Tässä laissa tarkoitetut kaivosmineraalit ovat valtion omistuksessa ja valtio hallinnoi niiden käyttöä koskevia lupia.	Uuden kaivoslain myötä vaihdetaan lupaviranomais- taho, joka käsittelee kaivos- lakiin kuuluvat luvat (4 §).	Kaivosluvan myöntämisen edellytys on, että kaivoslain ja muun lainsäädännön mukaiset luvat kaivostoiminnalle, kuten ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa on myönnetty kaivoshankkeelle.(47 §)	Luonnonsuojelualueet pidetään lähtökohtaisesti kaivostoiminnan ulkopuolella. Malminetsintä- ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää luonnonsuojelulain 10§:n mukaisille luonnonsuojelualueille ja 64 §:n mukaisille Natura 2000 -verkoston alueille tai edellä mainittujen alueiden vaikutusalueelle niin, että alueiden perustana olevat luonnonsuojeluarvot vaarantuvat heikentyä/ ovat vaarassa heikentyä.
TEM 44 2019	_____	_____	Yhteensovittamislain mukaisen menettelyn omaksumista suostumuksesta riippumattomaksi pääsäännöksi kaivosluvan ja ympäristöluvan välisessä suhteessa on vakavasti harkittava, jollei suoraan siirrytä lupien pitemmälle menevään integroimiseen.	_____
HALLITUSOHJELMA	Avoinna	Avoinna	Parannetaan kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista.	Selvitetään malminetsintä-oikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla. Suomi on sitoutunut omalta osaltaan pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen.

2	KIINTEISTÖN- JA MAANOMISTAJIEN OIKEUDET	KAIVOSTOIMINNAN YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT	TIEDOTTAMINEN	KUNNAN HYVÄKSYNTÄ / KAAVOITUS
KAIVOSLAKI NYT	Malminetsintä vaatii maanomistajien ja kunnan hyväksynnän (7-9 §)	Kaivoslupaa hakevien ja kaivostoimintaa harjoittavien yhtiöiden tietojen tulee olla julkisia (12§) Malminetsinnän tulokset tulee olla julkisia heti niiden tultua ilmi, viranomai- sella on velvollisuus valvoa näytteiden ottoa ja ottaa omia näytteitä. (14 §)	Kaikille maanomis- tajille tulee ilmoittaa henkilökohtaisesti malminetsintälupaha- kemuksen jättämisestä. (40 §)	Malminetsintä vaatii maanomistajien ja kunnan hyväksynnän (7-9 §)
TEM 44 2019	Vaatimuksena jat- koluvalla esim. 2/3 pinta-alan mukaan määräytyvän kiinteis- tönomistajiien mää- räenemmistön suos- tumus	_____	Tämä osallistumis- mahdollisuuksia ja oi- keusturvaa heikentävä puute tulisi korjata.	Kaavavaatimus korostaisi kunnan itsehallintoa, kui- tenkin niin, että kunnan kaavapäätöksenteko on esimerkiksi pelkkään suos- tumusvaatimukseen verrat- tuna oikeudellisesti kontrol- loitua.
HALLITUSOHJELMA	Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistaji- en asemaa ja tiedonsaantioi- keutta. Säädetään maanomistajan lupa malminetsinnän jatkolu- van edellytykseksi.	Avoinna	Parannetaan kaivos- alueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiin- teistön- ja maan- omistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta.	Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.

3	HYÖTY/HAITTA -SELVITYS	LUPIEN MÄÄRÄAIKAISUUS	LUPIEN SIIRTÄMINEN	ASBESTIN KIELTÄMINEN
KAIVOSLAKI NYT	Malminetsintään ja kaivoslupaan liittyviin kaivoslain alaisiin lupaprosesseihin lisätään luvan myöntämisen edellytykseksi hyöty/haitta -selvitys. (34 §, 45 §, 47 § ja 62 §)	Lupien määräaikaisuutta lyhennetään (Malminetsintäluvan määräaikaisuus 60 §) (Kaivosluvan määräaikaisuus 62 §)	Toiminnanharjoittaja ei voi siirtää kaivostoimintaan liittyviä lupia toiselle toiminnanharjoittajalle. Jos toiminnanharjoittaja vaihtuu, tulee uuden toiminnanharjoittajan hakea toiminnalleen lupaa sille toiminnalle, joka hankkeessa on toiminnanharjoittajan vaihtumisen hetkellä käynnissä. (73§)	Asbestiin liittyvä kaivostoiminta kielletään: kaivoslupaa ei voida myöntää sellaiselle kaivannaistoiminnalle, jonka sivutuotteena syntyisi asbestia. (47 §)
TEM 44 2019	Intressivertailun mahdollisuus (Vesilain kaltainen) (Lupien integrointi)	Vaatimuksena jatkoluvalle esim. 2/3 pinta-alan mukaan määräytyvän kiinteistönomistajien määränemmistön suostumus	Olisi perusteltua säätää kaivosluvan siirron saajalta edellyttävistä vaatimuksista nykyistä tarkemmin, jotta osaamiseltaan ja taloudellisilta edellytyksiltään kyseenalaiset siirronsaajat eivät tulisi kysymykseen. (s.13)	_____
HALLITUSOHJELMA	Otetaan huomioon suunnitellun kaivoksen ympäristövaikutukset mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.	Avoinna	Selvitetään mahdollisuuksia verottaa kaivosoikeuksien myyntivoittoja Suomessa silloinkin, kun ne ovat ulkomaisten yhteisöjen omistuksessa.	Avoinna

4	MUUT ELINKEINOT	KORVAUKSET / ROJALTIT	VEROTUS	VAKUUSJÄRJESTELMÄ
KAIVOSLAKI NYT	Kuntien maankäytölliset strategiat ja muiden elinkeinojen kehittäminen otetaan paremmin huomioon kaivoslain alaisissa lupahakemuksissa ja lupaharkinnoissa. (47 §)	Kaivostoiminnan harjoittajalle määritetään louhintamääriin perustuva korvaus. Malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta aiheutuvat vahingot korvataan oikeudenmukaisesti. (Luvun 9 pykäliin tehty muutokset)	Kaivostoiminnan harjoittajalle määritetään kaivosmineraalien laskettuun arvoon perustuva vero (Luku 9)	Toiminnanharjoittajat veloitetaan suorittamaan riittävät vakuudet ja toiminnanharjoittajille asetetaan riittävät korvausvelvollisuudet ympäristövahingoista ja jälkitöistä.
TEM 44 2019	Malminetsintälupaa koskevaa edellytyssääntelyä olisi mahdollista kehittää säätämällä esimerkiksi merkittävä haitta muulle elinkeinolle kuten matkailulle malminetsintäluvan lähtökohtaiseksi esteeksi.	Nämä, kuten kaivostoiminnan ja kaivosomaisuuden verotuskin, riippuvat pitkälti poliittisista valinnoista. Eri asia on, että esimerkiksi louhintakorvauksen liikeloudellisia määräytymisperusteita on lain tasolla mahdollista täsmentää nykyisestä. (s.15)	Nämä, kuten kaivostoiminnan ja kaivosomaisuuden verotuskin, riippuvat pitkälti poliittisista valinnoista. Eri asia on, että esimerkiksi louhintakorvauksen liikeloudellisia määräytymisperusteita on lain tasolla mahdollista täsmentää nykyisestä. (s.15)	Tämä välitöntä turvallisuutta laajempi kaivoslain mukaisen vakuuden käyttötarkoitus ei tällä hetkellä näytä toteutuvan. Tilanne tulisiikin korjata. Vakuusjärjestelmä näyttää kaipaavan myös laajempaa tarkastelua.
HALLITUSOHJELMA	Suomi edistää arktisen alueen vakauden, taloudellisten mahdollisuuksien, työllisyyden sekä erityismerkän luonnon turvaamisen huomioivaa EU-politiikkaa. Arktisen politiikan keskiössä on oltava ilmastonmuutoksen hillintä. Pohjoisen elinkeinot ja alkuperäiskansojen oikeudet turvataan ja kaikista keskeisistä arktisen alueen hankkeista tehdään perusteelliset vaikutusarvioinnit. Laaditaan sisävesiliikenteen kehittämisohjelma ottaen huomioon elinkeinoelämän ja vesiensuojelun kannalta parhaat kohteet.	Avoinna	Selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön erillinen kaivosvero, jotta maaperän kaivannaisista saadaan yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus. Selvitetään mahdollisuuksia verottaa kaivosoikeuksien myyntivoittoja Suomessa silloinkin, kun ne ovat ulkomaisen yhteisöjen omistuksessa.	Kehitetään vakuussääntelyä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa.

5	KONKURSSIRAHASTO	POIKKEUSTILANTEET	SIIRTYMÄAJAT UUTEEN LAKIIN	VARAUSKÄYTÄNTÖ
KAIVOSLAKI NYT	Konkurssitilanteita varten perustetaan erillinen konkurssirahasto, jonka hallinnoinnista vastaa ympäristöministeriö. (100 §, 108 §)	_____	Kaikki tähän lakiin tehtävät muutokset tulevat voimaan myös vireillä olevissa luissa ja käynnissä olevissa kaivos-hankkeissa erikseen määriteltyjen siirtymäaikojen kuluessa.	Varauskäytäntöä muokataan (32 §, 44 §) Mineraalit valtion omaisuutta ja valtion hallinnassa.
TEM 44 2019	_____	Lakien välisen saumakohdan aukon estämiseksi olisi paikallaan lisätä kaivoslain 112 §:n mukaiseen toiminnanharjoittajan velvollisuuteen ympäristönsuojelun 15 §:ää vastaavasti nimellinen maininta muistakin poikkeuksellisista tilanteista kuin onnettomuuksista samoin kuin terveydelle ja ympäristölle haitallisista seurauksista. (s.15)	_____	Varauksen tekijältä edellytetään suunnitelmaa malmi-netsinnästä ja sen rahoituksesta. Selvityshenkilö pitää aiheellisena, että tällaisen muutosmahdollisuuden vaikutukset ja käytännön toteuttamismahdollisuudet arvioidaan.
HALLITUSOHJELMA	Avoinna	Avoinna	Avoinna	Avoinna

6	KARENSSI	VALVONTA	TOIMINNAN AIKAISET MUUTOKSET JA TARKISTUKSET	CETA INVESTOINTISUOJA
KAIVOSLAKI NYT	Karenssi: samaan esiintymään ei voi heti hakea uutta malminetsintälupaa, jos alueella oleva kunta on päättänyt olla kannattamatta kaivossuunnitelmia alueellaan. (34§)	_____	_____	_____
TEM 44 2019	_____	Selvityshenkilön saamien selvitysten mukaan ympäristövalvonnan resurssit ja monipuolinen asiantuntemus ELY-keskuksissa ovat usean vuoden ajan jatkuvasti vähentyneet, jopa hallitsemattomalla tavalla.	Lupien tarkistamisia koskeva sääntelykokonaisuus on kaivostoiminnan osalta syytä toiminnan pitkäjänteisyyttä vaarantamatta yhtenäistää ottamalla kaivoslakiin nimenomaiset säännökset osittaisen sulkemisen mahdollisuudesta, selventämällä kaivannaistoiminnan jätesuunnitelman tarkistamisen sääntelyä osana ympäristölupaa sekä palauttamalla ympäristönsuojelulakiin sieltä vuonna 2015 poistettu mahdollisuus uusien, toistaiseksi voimassa olevien ympäristölupien lupamääräysten säännönmukaisiin määräaikaistarkistuksiin kaivoksia koskien.	Viimeksi mainittu olisi myös ennakoitavuutta lisäävänä sääntelyelementtinä eräänlainen turvaamistoimi investointisuojasopimusten edellyttämää päätöksenteon syrjimättömyyttä ajatellen.
HALLITUSOHJELMA	Avoinna	Avoinna	Avoinna	Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää välittömästi kaivoslain uudistamisen arvioinnin ja tuo tarvittavat muutosesitykset eduskunnan hyväksyttäväksi niin, että muutokset voidaan saattaa voimaan tällä vaalikaudella.

7	MERENPOHJAN MINERAALIT	KAIVOSALUEIDEN KÄYTTÖ TOIMINNAN PÄÄTTYTYÄ	URAANI JA TORIUM	ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUDET
KAIVOSLAKI NYT	_____	Kaivoslupa myönnetään vain hankkeille, joiden ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset on luotettavasti selvitetty varovaisuusperiaatetta noudattaen myös pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen. Kaivostoiminnan jälkeen alue ei saa pitkänkään ajan kuluessa tai olosuhteiden muuttuessa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ympäristöön.	Tarkennuksia	Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana päättää alueensa maankäytöllisistä ratkaisuksista turvataan ja niitä edistetään.
TEM 44 2019	Merenpohjan kaivostoiminta eroaa merkittävästi maa-alueiden kaivostoiminnasta. Sen osalta eri lakien välisiä suhteita ja soveltamisaloja on tarpeen selventää.	Ainakin yleispiirteinen kaivosalueen tulevien käyttömahdollisuuksien arviointia ja selvittämistä koskeva velvoite olisi syytä lisätä kaivosluvan yhteyteen, ja kysymys olisi nostettava uuteen tarkasteluun kaivosluvan myöhemmissä tarkistamispäätöksissä.	Tähän olisikin välttämätöntä luoda uudenlainen toimivaltajärjestely.	Lupamenettelyssä laajennettava koskemaan koko poronhoitoaluetta, ei vain sitä suppeampaa erityistä poronhoitoaluetta.
HALLITUSOHJELMA	Lainsäädännön piiriin otetaan myös merenpohjan mineraaleihin kohdistuva kaivostoiminta.	Avoinna	Malmin uraanipitoisuuden huomioonottamista kaivos-hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa kehitetään.	Otetaan merkittävässä kaivos-hankkeissa nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla alkuperäiskansojen oikeudet huomioon.

8	PATOTURVALLISUUS	GEOTIETOAINEISTOJEN SÄÄNTELY	LAINSÄÄDÄNTÖ LAAJEMMIN	KAIVOSTOIMITUS
KAIVOSLAKI NYT	_____	_____	Kaivosluvan myöntämisen edellytys on, että kaivoslain ja muun lainsäädännön mukaiset luvat kaivostoiminnalle, kuten ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupa on myönnetty kaivoshankkeelle.(47 §)	Muutoksia maanomistajien ja kiinteistön omistajien korvauksiin. Maanomistajien oikeus kieltää kaivosjätteiden sijoittaminen kiinteistölleen. (144 §)
TEM 44 2019	Patoturvallisuuslain suhde kaivoslain rinnalla sovellettaviin lupalakeihin ja niiden mukaisiin lupa- ja valvontamenettelyihin on tarpeen laintasoisesti selkeyttää. Tämä saattaa edellyttää useamman eri lain täydentämistä.	Geotietoaaineistojen toimittamisvelvollisuutta koskevan sääntelyn soveltamisalaa etenkin lentotoiminta-aineiston osalta olisi harkittava.	Merkittävimmät toiminnalliset tarkistamistoiveet saadussa palautteessa liittyvätkin kaivostoimintaa koskevien lupajärjestelmien keskinäiseen suhteeseen ja yhteensovittamiseen.	Kaivosalueen ulottuvuuden määrittämistä tarkoittavan tehtävän lisäämistä kaivoslain mukaisen kaivostoimituksen tehtäviin olisikin harkittava.
HALLITUSOHJELMA	Avoinna	Avoinna	Kaivoslainsäädäntö uudistetaan. Uudistuksen lähtökohтана on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen.	Avoinna

Kiitos!